

U s n e s e n í

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl předsedou senátu Mgr. Karlem Kosteckým v právní věci navrhovatele: **P.V.**, zastoupeného zmocněncem ■■■, bytem Svobody 243/58, Liberec XV, proti odpůrci: **Statutární město Liberec**, se sídlem nám. Dr. E. Beneše 1/1, Liberec I, o neplatnosti hlasování v místním referendu,

t a k t o :

- I.** Návrh na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném na území Statutárního města dne 4. 10. 2013 **s e z a m í t á .**
- II.** Návrh na vyhlášení místního referendy na území Statutárního města Liberec v souladu s návrhem přípravného výboru v termínu voleb do Evropského parlamentu **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

I.

[1] Dne 4. 10. 2013 se uskutečnilo ve Statutárním městě Liberci místní referendum, které na základě návrhu ■■■ (dále jen „navrhovatel“ nebo „přípravný výbor“) vyhlásilo dne 27. 6. 2013 zastupitelstvo Statutárního města Liberec. Hlasování se zúčastnilo 13.599 oprávněných osob, v přepočtu na procenta 16,9% voličů.

II.

[2] Navrhovatel se podaným návrhem domáhá vydání usnesením, jímž by soud:

- I.** Vyslovil neplatnost hlasování v místním referendu ze dne 4. 10. 2013 konaném ve Statutárním městě Liberec.
- II.** Vyhlásil místní referendum ve Statutárním městě Liberci o těchto otázkách:
 - 1. Chcete, aby Statutární město Liberec prodalo, zastavilo nebo pronajalo na déle než 1 rok soubor pozemků Letiště Liberec či jeho jednotlivé části uvedené v usnesení Zastupitelstva města č. 246/2012?
 - 2. Chcete, aby orgány Statutárního města Liberce, vzešlé z voleb v roce 2010, prodaly nebo zastavily obchodní podíl či jeho část v městské společnosti Technické služby města Liberce a.s. a v dalších společnostech s majetkovou účastí města?
 - 3. Chcete, aby orgány Statutárního města Liberce, vzešlé z voleb v roce 2010, prodaly, zastavily nebo pronajaly na déle než 1 rok městské pozemky

a nemovitosti uvedené v seznamech „Pozemky vyřazené z privatizačního procesu“ a „Nemovitosti vyřazené z privatizačního procesu“ dle stavu ke dni 1. 2. 2013, které byly schváleny Zastupitelstvem města?

III. Vyhlásil, že místní referendum se bude konat v termínu konání nejbližších voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.“

[3] Podle navrhovatele došlo k dvěma zásadním porušením zákona č. 22/2004 Sb. o místním referendu a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o místním referendu“), která ovlivnila výsledek místního referenda. Jednak došlo ke svévolnému pozměnění otázek navržených přípravným výborem ze strany zastupitelstva města Liberec a jednak místní referendum bylo vyhlášeno na termín odlišný od návrhu přípravného výboru, tedy nikoli spolu s předčasnými volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, ale na termín o pouhé tři týdny dříve.

[4] K prvnímu tvrzenému porušení zákona o místním referendu ohledně skutkových okolností navrhovatel uvádí, že dne 25. 4. 2013 podal ve smyslu § 9 zákona o místním referendu na Magistrát města Liberce návrh na konání místního referenda na území Statutárního města Liberce o těchto třech otázkách:

1. Chcete, aby Statutární město Liberec prodalo, zastavilo nebo pronajalo na déle než 1 rok soubor pozemků Letiště Liberec či jeho jednotlivé části uvedené v usnesení Zastupitelstva města č. 246/2012?
2. Chcete, aby orgány Statutárního města Liberce, vzešlé z voleb v roce 2010, prodaly nebo zastavily obchodní podíl či jeho část v městské společnosti Technické služby města Liberce a.s. a v dalších společnostech s majetkovou účastí města?
3. Chcete, aby orgány Statutárního města Liberce, vzešlé z voleb v roce 2010, prodaly, zastavily nebo pronajaly na déle než 1 rok městské pozemky a nemovitosti uvedené v seznamech „Pozemky vyřazené z privatizačního procesu“ a „Nemovitosti vyřazené z privatizačního procesu“ dle stavu ke dni 1. 2. 2013, které byly schváleny Zastupitelstvem města?

[5] Ohledně termínu konání místního referenda bylo navrhováno, aby se místní referendum konalo v termínu konání nejbližších voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (předběžně v červnu 2014, pokud nedojde k vyhlášení předčasných voleb do PSP ČR).

[6] Po projednání návrhu na konání místního referenda bylo dne 27. 6. 2013 přijato Usnesení zastupitelstva města Liberec č. 139/2013, jímž bylo vyhlášeno místní referendum na základě § 13 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu na den 4. 10. 2013 od 10.00 hodin do 20.00 hodin, nebudou-li prezidentem republiky vyhlášeny předčasné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR na termín v rozmezí od 13. 9. 2013 do 4. 10. 2013 na základě návrhu přípravného výboru a následujících otázkách:

1. Chcete, aby Statutární město Liberec prodalo, zastavilo nebo pronajalo na déle než jeden rok soubor pozemků Letiště Liberec či jeho jednotlivé části uvedené v usnesení Zastupitelstva města č. 246/2012?

2. Chcete, aby orgány Statutárního města Liberce prodaly nebo zastavily obchodní podíl či jeho část v městské společnosti Technické služby města Liberce a.s. a v dalších společnostech s majetkovou účastí města?
3. Chcete, aby orgány Statutárního města Liberce prodaly, zastavily nebo pronajaly na déle než 1 rok městské pozemky a nemovitosti uvedené v seznamech „Pozemky vyřazené z privatizačního procesu“ a „Nemovitosti vyřazené z privatizačního procesu“ dle stavu ke dni 1. 2. 2013, které byly schváleny Zastupitelstvem města?

[7] Podle názoru navrhovatele tím, že zastupitelstvo při vyhlašování referenda svévolně změnilo znění otázek, dostala se do přímého rozporu s § 13 odst. 1 zákona o místním referendu. Z daného ustanovení navrhovatel dovozuje, že zastupitelstvo má posoudit pouze skutečnost, zda lze či nelze o navržené otázce (resp. otázkách) místní referendum konat a podle toho rozhodnout o jeho vyhlášení či nevyhlášení. Zákon o místním referendu vydává zastupitelstvo možnost upravovat otázky navržené přípravným výborem. Úvaha, která by připouštěla svévolné zasahování zastupitelstva do znění otázek navržených přípravným výborem, by postrádala smyslu i s ohledem na ustálenou judikaturu, která chápe referendum právě jako demokratickou pojistku, jak se podává např. z nálezů Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09. Stejně tak nemá zastupitelstvo právo měnit text otázek navržených přípravným výborem s ohledem na pravomoc zastupitelstva vyhlásit místní referendum z vlastní vůle, bez potřeby shromáždění podpisu pod znění otázek místního referenda.

[8] Navrhovatel změnu otázky č. 1 – záměna číslice „1“ za slovo „jeden“ – považuje pouze za změnu formy vyjádření, nicméně změna znění otázek č. 2 a č. 3, u kterých došlo k vypuštění slovního spojení „vzešlé z voleb v roce 2010“, je již změnou zásadní, neboť mění smysl otázek předložených v původním znění navrhovatelem. Navrhovatel stanovil závaznost otázek na konkrétní časově omezené období, a pokud měli zastupitelé za to, že takto formulované otázky jsou v místním referendu nepřipustné, měli návrh na vyhlášení místního referenda odmítnout a místní referendum v souladu s § 13 zákona o místním referendu nevyhlásit. Při akceptaci postupu zastupitelstva by za použití argumentu ad absurdum bylo možno dovodit, že lze vypustit z návrhu přípravného výboru nejen uvedené slovní spojení, ale i všechna slovní spojení ve všech třech otázkách a vyhlásit místní referendum dokonce bez otázek. Zásahem zastupitelstva do znění otázek by možnost vyhlášení místního referenda odspodu prostřednictvím podpisu pod návrh přípravného výboru zcela ztrácela svůj smysl.

[9] K povaze vypuštěného slovního spojení navrhovatel vyjadřuje své přesvědčení, že zákon o místním referendu nevylučuje, aby přípravný výbor formulací otázky omezil dobu platnosti rozhodnutí vzešlého z místního referenda. Rozhodnutí o veřejných záležitostech vzešlá z hlasování v místním referendu je alternativou k rozhodování zastupitelstva. Stejně jako své rozhodnutí může časově omezit zastupitelstvo, tak je moho časově omezit i občané místním referendu.

[10] Navrhovatel dodává, že ke znění otázek navržených k hlasování v místním referendu se vyjádřilo Ministerstvo vnitra ve svém stanovisku ze dne 7. 5. 2013, kde ministerstvo u otázek č. 2 a č. 3 zpochybňuje jejich část vyjádřenou souslovím „vzešlé z voleb v roce 2010“, neboť podle názoru ministerstva toto ustanovení nehraje roli, neboť nepochybně rozhodnutí občanů v místním referendu budou závazná i pro budoucí orgány vzešlé v příštích

komunálních volbách. Nicméně ministerstvo v závěru posudku konstatuje, že neshledává v navržených otázkách rozpor s § 7 zákona o místním referendu, a tedy jsou k hlasování přípustné.

[11] Podle navrhovatele došlo k porušení zákona o místním referendu i tím, že zastupitelstvo vyhlásilo konání místního referenda v jiném termínu, než který byl uveden v návrhu na konání místního referenda. Je nepochybně právem přípravného výboru navrhnout pozdější termín konání místního referenda, jak předpokládá § 15 zákona o místním referendu. V daném případě se tak stalo, když navrhl spojení konání místního referenda s prvními následujícími volbami, a to volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

[12] Navrhovatel poukazuje na to, že jeho snaha spojit hlasování místním referendu s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, bylo především dosažení, co největší účasti občanů na hlasování v místním referendu, neboť podmínkou pro platnost místního referenda je podle zákona o místním referendu účast alespoň 35 % oprávněných voličů na hlasování. O oprávněnosti takové snahy svědčí platná judikatura, odborná literatura i důvodová zpráva k § 5 zákona o místním referendu. Za legitimní důvod pro spojení hlasování v místním referendu s volbami je otázka úspora financí.

[13] Navrhovatel má za to, že v případě obou porušení zákona o místním referendu jsou splněny podmínky pro to, aby soud rozhodl o neplatnosti hlasování v místním referendu, když postup zastupitelstva nelze hodnotit jinak, než jako protizákonnost zásadní intenzity, která ve svém důsledku zjevně zpochybnila výsledek místního referenda. Pokud totiž občané nemohli vůbec hlasovat o otázkách, které předložil ve svém návrhu přípravný výbor a které někteří z nich podpořily svým podpisem pod návrhem přípravného výboru, nemohla vůbec nastat situace, že by bylo možné dosáhnout regulérního výsledku místního referenda. Stejně tak je zřejmé, že rozdíl v termínu konání místního referenda oproti termínu voleb je pro účast oprávněných osob na hlasování naprosto zásadní. Podle § 5 zákona o místním referendu se místní referendum koná pouze jeden jediný den. Pokud se ovšem koná místní referendum současně s volbami, včetně voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, koná se po stejnou dobu, která je určena pro konání voleb. Spojení či nesplnění místního referenda s volbami je pro jeho výsledek naprosto zásadní. V České republice se dosud podařilo uskutečnit platné místní referendum pouze v jediném krajském městě – v Plzni v lednu 2013, a to jen díky spojení místního referenda s prvním kolem prezidentské volby.

[14] Navrhovatel je proto přesvědčen, že svévolná změna otázek navržených k rozhodnutí v místním referendu ze strany zastupitelstva a nerespektování návrhu na termín konání místního referenda, mělo přímý vliv na nízkou účast na hlasování, a tím došlo k takovému porušení zákona o místním referendu, jež nepochybně ovlivnilo jeho výsledek. Proto navrhovatel požaduje vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu soudem a vyhlášení místního referenda na termín nejbližších voleb, kterými jsou volby do Evropského parlamentu, které měly být shodou okolností spojeny s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

III.

[15] Odpůrce ve svém vyjádření k podanému návrhu odmítá námitky vznášené navrhovatelem, neboť podle jeho názoru nemohou být předmětem soudního přezkumu v

situaci, kdy hlasování v místním referendu již proběhlo. Soud by se námitkami navrhovatele neměl zabývat. Argumenty navrhovatele mohly být soudem posouzeny a postup zastupitelstva při vyhlášení místního referenda mohl být zkoumán v soudním řízení iniciovaném přípravným výborem na základě návrhu podle § 57 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu a § 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s. Jelikož navrhovatel podal takový návrh k soudu (evidovaný pod sp. zn. 64 A 1/2013) opožděně, soud se jím meritorně nezabýval a odmítl jej. To, že se navrhovatel dopustil této chyby, nemůže zhojit tím, že uvedené výhrady opětovně použije po proběhnutí v hlasování a bude se domáhat vyslovení neplatnosti a nového vyhlášení místního referenda.

[16] Odpůrce poukazuje na to, že soudní přezkum místního referenda rozlišuje předběžnou kontrolu, jež se realizuje předtím, než je v místní referendu hlasováno – jde o řízení upravené § 57 zákona o místním referendu, a následnou kontrolu, která je prováděna až po konání místního referenda a je upravena v § 58 zákona o místním referendu. Porušení ustanovení zákona o místním referendu, které mohlo ovlivnit výsledek hlasování, je třeba provádět v kontextu toho, že se jedná o následnou kontrolu místního referenda. Podmínkou vyslovení neplatnosti hlasování je tak porušení ustanovení zákona o místním referendu regulujících proces hlasování.

[17] Tvrzení navrhovatele, že nedostatečná účast oprávněných voličů byla způsobena konání místního referenda mimo jím navržený termín, je pouhou spekulací. Ani spojení konání místního referenda s volbami nemusí automaticky znamenat zajištění dostatečné účasti oprávněných osob.

[18] Zastupitelstvo města vyhlásilo termín místního referenda tak, aby byl respektován zákonný požadavek jeho konání do 90 dnů po dni jeho vyhlášení a nikoliv až v červnu 2014, tedy po více než roce od podání návrhu na konání místního referenda. V případě, že by bylo referendum vyhlášeno na červen 2014, rozhodování města o podstatné části svého majetku by bylo po celou dobu zcela zablokováno. Taková dlouhá doba čekání na výsledek referenda by byla proti smyslu místního referenda, ve kterém by se občané měli vyjadřovat k aktuální otázce v aktuálním čase. Stejně hovoří i stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 7. 5. 2013, podle kterého existuje zájem na co možná nejrychlejším konání místního referenda od jeho vyhlášení, když časově vzdálený termín konání místního referenda od doby jeho vyhlášení by byl schopný ohrozit běžné fungování zastupitelstva. Odpůrce k tomu dodává, že pokud navrhovatel zajistil dostatek podpisů na podporu konání referenda, mělo by být v jeho zájmu, aby se referendum konalo v přiměřeném odstupu od kampaně na jeho podporu.

[19] Odpůrce odmítá i argument navrhovatele o snížených nákladech při souběhu konání místního referenda a některých voleb. Při souběžném konání místního referenda s volbami je třeba ustanovit zvláštní okrskovou komisi pro místní referendum, je nutné oddělit financování voleb ze státního rozpočtu a financování místě referenda z prostředků města, rozdělit způsob zjišťování výsledků místního referenda apod. Podle odpůrce by tak bylo uspořádání místního referenda v souběhu s konáním voleb nákladnější než při samostatnému konání.

[20] Odpůrce zdůrazňuje, že termín hlasování byl stanoven v souladu s § 5 a § 15 zákona o místním referendu. Je v souladu se zákonem o místním referendu, že probíhalo pouze v rámci jednoho dne, přičemž doba hlasování od 10.00 hodin do 20.00 hodin je podle názoru

odpůrce dostačující a nevzpírá se smyslu referenda. Odpůrce rozhodně odmítá, že zastupitelstvo města rozhodlo o termínu účelově, aby účast v hlasování o místním referendu byla co nejnižší.

[21] K vypuštění sousloví „vzešlé z voleb v roce 2010“ z otázky č. 2 a č. 3 návrhu na místní referendum odpůrce uvádí, že bylo přijato na základě pozměňovacích návrhů. Odpůrce se přitom nedomnívá, že by došlo ke změně obsahu spisu otázky. Pouze bylo vypuštěno, že by výsledek referenda měl být závazný pouze pro současnou politickou reprezentaci města. Vzhledem k navrhovanému termínu místního referenda v červnu 2014 a termínu konání voleb do zastupitelstev obcí na podzim 2014 by uvedené omezení postrádalo smysl. Zákon o místním referendu nestanoví žádné časové omezení závaznosti rozhodnutí přijatého v místním referendu. Ke všemu platí, že rozhodnutí přijaté místním referendem může být změněno pouze dalším rozhodnutím v místním referendu, které však lze od téže otázky navrhnout nejdříve po 24 měsících od platného rozhodnutí místního referenda.

[22] Odpůrce proto navrhuje, aby soud předložený návrh zamítl, a aby rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

IV.

[23] Navrhovatel v podané replice zdůrazňuje, že jeho návrh byl podán v souladu s § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu, který připouští soudní přezkum hlasování s místním referendem, pokud došlo k takovému porušení ustanovení zákona, které mohlo ovlivnit jeho výsledek. Skutečnost, že navrhovatel podal dříve návrh podle § 57 zákona o místním referendu, neznamená, že je mu odejmuto právo obrátit se na soud podle § 58 zákona o místním referendu. V této souvislosti navrhovatel poukazuje na taxativně vyjmenované důvody v § 57 písm. b) zákona o místním referendu, podle kterých se mohl domáhat soudní ochrany, kterými jsou nerozhodnutí zastupitelstva o návrhu přípravného výboru nebo nevyhlášení místního referenda na návrh přípravného výboru. Zastupitelstvo však o návrhu přípravného výboru rozhodlo a místní referendum vyhlásilo. Přitom zásadním způsobem porušilo zákon o místním referendu, zejména svévolnou úpravu otázek a nerespektováním návrhu navrhovatele na pozdější termín hlasování v místním referendu a jeho spojení s termínem voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

[24] Navrhovatel dále odmítá, že vliv doby konání místního referenda na účast v něm je z jeho strany pouhou spekulací, když je zde řada příkladů z jiných českých měst, kdy spojení či nespojení místního referenda s termínem voleb měl prokazatelný vliv na účast v místním referendu. Ještě nikdy se nepodařilo uskutečnit platné místní referendum v jiném krajském a větším městě, pokud se místní referendum uskutečnilo mimo termín voleb. Odpůrce navíc vůbec nezdůvodnil, proč k oddělení termínu místního referenda konání voleb přistoupil a tím se odklonil od návrhu na konání místního referenda. Argumentace ekonomickou stránkou věci je přitom zcela irelevantní, neboť povinností odpůrce bylo usilovat o zajištění co největší účasti na hlasování.

[25] Navrhovatel považuje za liché, pokud odpůrce argumentuje dlouhodobou nemožností nakládat s majetkem, když předčasné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se uskutečnily pouhých 20 dní po konání místního referenda. Spojení místního referenda s termínem případných předčasných voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR byl

v návrhu na konání místního referenda od počátku. Při rozhodování o termínu konání místního referenda je zásadní aspekt informovanosti a připravenosti občanů, pro které společný termín je srozumitelný a příhodný. V termínu 4. 10. 2013 se místního referenda zúčastnilo 16,5 % oprávněných osob, kdežto na území Statutárních města Liberce se předčasných voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR účastnilo 60,19 % oprávněných osob. Podle navrhovatele je nepochybné, že účast u místního referenda by byla vyšší, pokud by se místní referendum konalo současně s předčasnými volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

[26] Ohledně změny otázek navržených k rozhodnutí v místním referendu navrhovatel zdůrazňuje, že zastupitelstvo nemá zákonem svěřenou pravomoc otázky navržené přípravným výborem měnit. Takovou pravomoc zastupitelstvu města nedává žádný právní předpis. Změna otázek zastupitelstvím též popírá jeden z principů místního referenda, kterým je možnost kontroly místní samosprávy a možnost přímého rozhodování o správě majetku města občany.

V.

[27] Krajský soud konstatuje, že byly splněny všechny podmínky řízení, a proto přistoupil k projednání a rozhodnutí návrhu podle § 91a a § 93 s. ř. s.. Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že návrh není důvodný.

[28] Navrhovatel se domáhá vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu podle § 91a odst. 1 písm. d) s. ř. s., když má za to, že došlo v smyslu § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které mohlo ovlivnit jeho výsledek. Toto porušení zákona o místním referendu bylo podle navrhovatele založeno jednáním zastupitelstva odpůrce, které svévolně pozměnilo otázky navržené přípravným výborem a usneslo se na vyhlášení na termín odlišný od návrhu přípravného výboru.

[29] Podle § 58 odst. 1 zákona o místním referendu návrh na vyslovení neplatnosti hlasování nebo neplatnosti rozhodnutí v místním referendu může podat u soudu každá oprávněná osoba nebo přípravný výbor, mají-li za to, že

- a) došlo k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které mohlo ovlivnit jeho výsledek,
- b) bylo konáno místní referendum o věci, která nepatří do samostatné působnosti obce nebo statutárního města, nebo
- c) bylo konáno místní referendum o věci, o níž místní referendum nelze podle § 6 konat.

[30] Jak vyplývá z argumentace obsažené v návrhu na neplatnost hlasování v místním referendu i v replice, navrhovatel vychází z toliko jazykového významu citovaného usnesení. Soud připouští, že z hlediska čistě jazykového lze § 58 odst. 1 písm. a) vnímat jako významově velice otevřený, jenž by byl s to pojmout nekonečně mnoho případů schopných ovlivnit hlasování v místním referendu. Přístupem *prima facie* k § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu takový závěr nelze zcela odmítnout, neboť neurčité vyjádření „takové porušení zákona“ schopné ovlivnit výsledek v místním referendu je významově značně „rozpínavé“.

[31] Soud si je však vědom přirozených jazykových mezí, jimiž zákonodárce vyjadřuje svoji vůli, a vychází z toho, že jazykový výklad sám o sobě nemůže vést ke konečnému interpretačnímu závěru. Soud proto v této souvislosti poukazuje na často se opakující formuli

v judikatuře Ústavního soudu: „*Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity*“ (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 33/97).

[32] Vzhledem k významové otevřenosti dotčeného ustanovení zákona o místním referendu, jež z jazykového hlediska pouze v základních obrysech vymezuje sémantické plochy, musel soud nalézat význam zkoumané právní normy prostřednictvím specifitějších interpretačních přístupů, které zpřesní výběr právních skutečností předmětným zákonným ustanovením předjímaným.

[33] Soud zastává názor, že právní úpravu nelze vnímat jako samoučelnou, nýbrž jako zaměřenou na dosažení určitého cíle. Účel právní úpravy je hybnou silou normotvorby. Účelem právní úpravy je v souzené věci zjištění vůle oprávněných osob ke konkrétní otázce spadající do samostatné působnosti obce, a to formou hlasování v místním referendu. Proces vedoucí ke hlasování je přitom založen na principu souslednosti kroků, jenž je reflektován v rámci principu subsidiarity soudního přezkumu i rozhodovacími mezemi správního soudu.

[34] V dané souvislosti krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího s právního soudu ze dne 18. 6. 2013, čj. Ars 2/2013/59 (dostupno na www.nssoud.cz), který vnímá logiku souslednosti procesu místního referenda a tomu odpovídající subsidiaritu soudního přezkumu tak, že „*podle ustanovení § 91a s. ř. s. je ... soudní ochrana ve věcech místního referenda koncipována jako předběžná anebo následná. Před konáním referenda soud a) určuje, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky, b) je oprávněn vyhlásit místní referendum; naopak po uskutečnění referenda může soud c) vyslovit neplatnost přijatého rozhodnutí a d) vyslovit neplatnost hlasování.*“

[35] Stejně tak se k této otázce staví i doktrinální výklady. Např. v publikaci Zákoně o místním referendu s komentářem a judikaturou se uvádí, „*že soudní kontrola místního referenda může být prováděna až po konání místního referenda, pak můžeme mluvit o kontrole následné (jde o věci vyslovení neplatnosti hlasování či přijatého rozhodnutí... Krom kontroly následné existuje též kontrola předběžná [řízení ve věcech seznamů, eventuální ochrana návrhu přípravného výboru dle § 57 odst. 1 písm. 1 písm. a) či dokonce soudní vyhlášení místního referenda dle § 57 odst. 1 písm. b)], tedy taková, kde dochází k soudní ingerenci před tím, než je v místním referendu hlasováno, a většinou dokonce před tím, než je v místním referendu vůbec vyhlášeno.*“ (viz. Filip Rigel, Zákon, o místním referendu s komentářem a judikaturou, Praha, Leges, 2011. s. 222).

[36] Jak již bylo shora konstatováno, subsidiarita soudního přezkumu řízení je vedena logikou vývoje ústíciho do hlasování v místním referendu, kdy celý proces se dělí do jednotlivých na sebe navazujících fází, počínajících podáním návrhu na jeho konání, vyhlášení, kampani, hlasování a konečně zjištění výsledků a jejich vyhlášení. Z hlediska soudního ochrany je třeba odlišovat část , kdy je soudem poskytována ochrana návrhu přípravného výboru, k němuž se vztahují důvody podle § 57 zákona o místním referendu, a následně ochrana konání místního referendu, na nějž je pamatováno v § 58 zákona o

místním referendu. Z hlediska návrhových petičí vyjádřených v § 91a s. ř. s. se tak lze z důvodů stanovených v § 57 odst. 1 zákona o místním referendu domáhat určení, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky [§ 91a odst. 1 písm. a) s. ř. s.] nebo domáhat vyhlášení místního referenda [§ 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Proces konání místního referenda je chráněn § 58 odst. 1 zákona o místním referendu, kdy důvod uvedený v § 58 odst. 1 písm. a) cit. zákona je promítnut do § 91 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a důvody uvedené v § 58 odst. 1 písm. b) a c) zákona o místním referendu nalézají svůj procesní nástroj v § 91a odst. 1 písm. c) s. ř. s.

[37] Soud konstatuje, že námitky navrhovatele ohledně svévolné změny otázek navržených k rozhodnutí v místním referendu ze strany zastupitelstva a nerespektování návrhu na termín konání místního referenda, jsou otázkami, které se týkají procesu vyhlášení místního referenda, tj. ochrany návrhu přípravného výboru), nikoli procesu konání místního referenda. Zásadně platí, že byla-li dána reálná a efektivní možnost, jak tvrzené vady referenda napravit v některé fázi jeho přípravy ještě před hlasováním občanů, je třeba toto řešení preferovat. Občané rozhodující v místním referendu by totiž měli být co nejméně „obtěžováni“ účastí na opakovaném hlasování.

[38] Soud nesouhlasí s přesvědčením navrhovatele, že jím tvrzená pochybení zastupitelstva odpůrce lze napadnout v jakékoli fázi realizace místního referenda, a to z důvodů uvedených v § 58 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu. Za správný považuje soud závěr, že daná právní úprava neumožňuje otázky spjaté s vyhlášením místního referenda přezkoumávat soudem nejprve před vyhlášením referenda (kdy dřívější navrhovatelovo podání vedené pod sp. zn. 64 A 1/2013 o obdobném obsahu bylo zdejším soudem odmítnuto pro opožděnost) a po té znovu i po jeho konání. Logika právní úpravy je podle soudu zřejmá. V první fázi realizace místního referenda jde především o to, aby přípravný výbor mohl realizovat svůj nárok na vyhlášení místního referenda způsobem, který odpovídá jeho vůli. Proto je dána aktivní legitimace pro podání návrhu ke správnému soudu pouze přípravnému výboru, neboť v této fázi je řešen pouze vztah přípravného výboru a příslušné obce (města). Další fáze realizace místního referenda je určena tím, že okruh otázek, o nichž má být hlasováno, je již ustaven (ať již výrokem usnesení příslušného zastupitelstva obce či výrokem správního soudu) a okruh oprávněných voličů hlasuje o takto ustaveném předmětu. Aktivní legitimace k podání návrhu k soudu je pak dána nejen přípravnému výboru, ale každé osobě, která má právo hlasovat v místním referendu, neboť v daném případě již nejde o vymezení toho, o čem má být v místním referendu hlasováno, ale o to, zda výsledek místního referenda lze považovat za platný a závazný. Skutečnost, že mělo či mohlo být hlasováno o jiném okruhu otázek či v jiném termínu, aniž bylo ze strany přípravného výboru úspěšně realizováno právo napadnout vyhlášené otázky pro místní referendum u soudu, je pro již vykonané hlasování bezpředmětná.

[39] Pochybení navrhovatele v době po vyhlášení místního referenda nelze zhojit postupem dle § 91a odst. 1 písm. d) s. ř. s. po konání referenda v rámci jeho následné kontroly. Neplatnost hlasování by měla být vyslovena pouze tehdy, dojde-li závažným způsobem k porušení ustanovení o průběhu hlasování (v hlasovacích místnostech nebyl dostatečný počet hlasovacích lístků, oprávněným osobám bylo znemožněno se hlasování zúčastnit atd.), takže nemůže platit vyvratitelná právní domněnka, že výsledek hlasování odpovídá vůli

oprávněných osob ve vztahu k vyhlášenému předmětu místního referendy. Žádné takové vady průběhu hlasování však navrhovatel nenamítal.

[40] Zdejšímu soudu tak nezbylo, než návrh na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu pro podle § 91a odst. 3 věty první s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 7 s. ř. s. *per analogiam* usnesením zamítl.

[41] Soud zamítl i návrh navrhovatele, aby vyhlásil místní referendum na území Statutárního města Liberec v souladu s návrhem přípravného výboru, a to v termínu voleb do Evropského parlamentu, neboť i tento návrh směřuje do jiné – přípravné části realizace místního referenda. Soud v řízení o neplatnosti hlasování v místním referendu může toliko návrh zamítnout nebo vyslovit, že hlasování v místním referendu bylo neplatné. Pouze v řízení podle § 57 zákona o místním referendu soud rozhoduje buď o zamítnutí návrhu nebo o vyhlášení místního referenda. Sodní rozhodnutí v takovém případě nahrazuje rozhodnutí zastupitelstva (viz § 57 odst. 3 zákona o místním referendu). Oprávnění soudu rozhodnout o tom, že v návaznosti na návrh přípravného výboru se má místní referendum konat, nelze vztáhnout na situaci, kdy již referendum bylo vykonáno.

[42] O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s, podle kterého na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

P o u č e n í :

Toto usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 11. listopadu 2013

Mgr. Karel Kostecký
předseda senátu